

**Speech of
President Rodrigo Roa Duterte
during the
Salamat Magigiting na Mandirigma
Go Negosyo Kapatid for Marawi Financial Assistance
for the Families of Fallen Heroes**

[Delivered at Heroes Hall, Malacañan Palace |
25 July 2017]

Kindly sit down. Thank you for the courtesy.

I will read my prepared speech then dadagdag lang ako ng... Hindi ako ang gumawa nito eh. Sa taas lang. Pero, dadagdagan ko ito ng sarili kong mensahe.

I would like to extend my sincerest condolences to the families of our troops who perished fighting for the liberation of Marawi.

I know that no amount could equal the precious lives of your loved ones. May you find solace in the fact that the whole nation condoles with you in these trying times.

Our troops knew of the danger that they will face upon the venture into the warzone. Still, they bravely took up the challenge so that they can bring peace and liberation to the besieged city.

The Philippines will forever be grateful for their heroism.

I would like to commend our partners from the private sector for their participation in the rehabilitation of the city of Marawi.

Your humanitarian activities are continuous sources of hope for the thousands of displaced families in the region.

Thank you for extending the much-needed support for the bereaved families of our fallen AFP and PNP troops.

To the Go Negosyo Kapatid Family Care Fund under the Go Negosyo Kapatid for Marawi Program, your tireless efforts show that nothing is impossible as long as we work together.

I hope that we can continue this harmonious partnership to bring back prosperity, not only for Marawi but for the rest of the country.

To our troops from the AFP and PNP who are still battling those who wish to do our people and country harm, may you remain strong in heart and mind.

Honor your fallen comrades by making sure that your sacrifices will not be in vain.

And do not be killed. Wala na 'yan doon idinagdag ko na lang. Kung maaari lang.

Rest assured that the government is behind you as you continue this noble fight. Together we will work assiduously to bequeath a peaceful and prosperous Philippines for the generations to come. Salamat.

'Yung akin po naman.

'Yung akin medyo civilian lang ito. Hindi ako military pero ako 'yung Commander-in-Chief. Sa totoo lang po, hindi ako nakatapos maski 'yung PMT lang.

Pero civilian ako at ako 'yung Commander-in-Chief nila.

And if there is anybody, kung may tao dito na dumudugo every night, magbasa ako ng briefer at bilangin ko 'yung mga sundalo kong namatay, ako po 'yung nagdudusa sa lahat. Kasi ako 'yung tumawag, nag-deklara ng martial law, at ako 'yung nag-utos ng mga sundalo na pumunta doon at magpakamatay.

Now, wala akong... Hindi na madala ito sa pera. Hindi 'to madala sa anong bagay ngayon. Alam ko 'yan. But, just like a father, eh kasi ang trabaho ko naman rin nung mayor ako panay ang akyat ko sa bukid kasi gusto kong makita 'yung mga proyekto ng gobyerno na may nangyayari. At minsan makasalubong ko itong mga NPA. Sometimes maganda ang ano namin, sometimes contentious.

Kaya naman noon, sarili ko pati sa asawa ko, pamilya ko, baka sa trabaho ko madidisgrasya rin ako. Kasi hindi ho lahat naman panahon nagsisigaw-sigawan ka lang. Itong mga taga-bukid na mga NPA, akala mo naman sila ang may-ari ng mundong ito.

But we go our work with... Usap-usapan lang. But ngayon po nung Presidente ako, nag-iba na ang panahon. Hindi na ako pwedeng mag --- 'yung bunganga ko parang walang kalaban.

Kaya ako medyo --- dahil sa trabaho ko magkaibigan man kami noon, sabi ko, prankahan ko talaga sila, "ngayon kalaban na tayo". And 'yun 'yung isang parte ng trabaho ng sundalo, trabaho ng mga sundalo ko, pati mga pulis ko.

Hindi na ako magtagal. Alam mo, kaming mga tatay, maski ako, magsakay ako noon ng eroplano, barko, sometimes bangka. Sometimes, maabutan ako ng flood, sometimes maabutan ako sa gitna ng bakbakan, I am always conscious. Takot ako. Duwag kasi ako. Duwag akong mamatay dahil ang nasa isip ko pamilya.

Ito ikwento ko sa inyo, totoo 'to at alam ng mga matatandang sundalo. Minsan pinara nila ako sa bukid, New People's Army at pagpara ko tinutukan ako ng M14 kasi nakita ko 'yung baril bago ko natupad 'yung... Tapos itinutok sa akin. Ang pumasok sa isip ko, hindi ako takot mamatay. Sabi ko sa isip ko, "Kawawa naman ang mga anak ko." Sabi ko, "Diyos, ikaw na lang ang bahala. Baka nandito lang ako --- hanggang dito lang ako.

So pinababa nila ako, tapos pinaupo nila ako sa isang bato na hindi naman upuan. Tapos kinangaroo (kangaroo) court nila ako kasi prosecutor ako noon.

Pagdating sa korte, ako 'yung nagdadala ng kaso para sa gobyerno. Most of the time, hindi naman ako nagyayabang, totoo naman 'to, ako 'yung humahawak ng kaso sa mga rebelde, sa lahat ng rebelde.

So nakilala nila ako, tapos usap-usap sila. Sabi ko, "Bakit?" Sabi nila, "Bakit ka nandito?" Sabi ko, "Tatakbo ako ng Presidente..." Ah presidente. Vice mayor ako noon.

"So, ito 'yung tao na gusto tayong ikulong." Tapos nung hindi ako umimik, sinagot ko sila. Sabi ko, "Alam ninyo, trabaho ko 'yan. 'Pag hindi ko kayo yayariin sa korte, lalabas kayo libreng tao."

Ang aking mandato is to put you behind bars. Trabaho ko 'yan eh. Pero 'pag pinatay ninyo ako, okay lang. Basta sabihin lang ninyo sa mundo na pinatay namin itong taong 'to dahil kalaban sa gobyerno at nagtatrabaho siya sa trabaho niya.

Sabi ko, "Okay lang." Lahat ang tao may panahon. Lahat ng tao may panahon. Sa Islam, it's always Allah. Siya 'yung mag-decide at meron siya.

For the Christians, then we have the Ecclesiastes 4.

That there is everything --- a time for things under the sun. A time to be born and a time to die, a time to fight and time to lose, a time to be happy and a time to be sad, a time to be plenty and a time [inaudible]. And there's always a time to die.

Hindi natin kontrolado 'yan.

Kung kailan natin.... As Christians, kung kailangan malaman talaga natin, we just read the bible. And it says at the end of the world, He shall come to judge the living and the dead.

I don't know what that means because to judge you have to be at least in the state of what --- I am now alive. But that is what is promised in the bible. And also there are promises in the Qur'an about death and life. So when we shall die? We will never know.

Kaya ako sa lahat ng mga kakilala ko, I always say death is a matter of destiny. There is always a time, a date to be born. At maski saan ako... Kami dapat, ako 72, ang rami ko ng dinaanan.

Akala ko 'yung panahon na 'yun na pinara nila ako at tinutukan ako ng isang katutak na M14, M16, I thought that was the time.

I just asked God. I was not afraid. Totoo 'yang sinasabi pala nila, in a moment of crisis, walang natatakot.

But at the back of our minds is really the bugging question, "Diyos ko po, may mga anak ako at asawa. Mahal ko sila. Sana makalusot ako dito." Pero, 'pag hindi the usual last message is, "God please take care of my family."

That is the spiritual promise.

Pero ngayon ano 'yung magawa ng kagaya natin tao lang sa mundong ito?

So ito ngayon, mga negosyante na may konting pera na pwede naman nilang --- to share with you para at least makatulong lang man maski konti.

So you have the president, former president kasama din to condole with you. President Arroyo makes it a point to share your grief. Joey, he's an active organizer at 'yung mga kaibigan niya negosyante, marami pong salamat sa inyong lahat and we will remember you.

I will wait for you in heaven. *[laughter and applause]* Bakit?

Wala kayong siguro na pupunta doon? *[laughter]*

Now, meron akong ano ha... This is not really a thing to be --- 'yang ipagyabang mo. Early on, alam ko talaga. Kaya 'yung isip ko na I could only refer myself to myself kung anong sasabihin ko sa inyo.

Sa totoo talaga, totoo 'to nangyari, nung tumutok 'yung M14 sa ulo ko dito, akala ko tapos na ako. Ang sabi ko, hindi ako takot mamatay. Kasi sabi ko, wala na eh, nandiyan na rin eh.

Naghintay lang ako ng bang! Pero humabol 'yung isip ko, sabi ko, "God, please take care of my family. Huwag sanang maghirap lang sa buhay."

So ngayon kami nandito naiwan 'yung... Mag-usap tayo ng pera. Hindi masama mag-usap ng pera lalo na kung totoo lang.

You have the pension and everything given to you by the Armed Forces of the Philippines. In addition to that, there is a one single soul dito na sobra-sobra 'yung magnanimity niya.

Ayaw kong sabihin kasi ayaw rin niyang sabihin. Ayaw niyang sabihin ko sa publiko o kanino man. Sabi niya, "Huwag lang malaman. Basta ako magbigay."

Bigay siya ng one million para sa inyo isa't isang pamilya. *[applause]*

Kilala ko lang siya dahil Presidente ako. Mga gatherings na ano. But now I see the --- I can see the soul of the man. Ito 'yung pupunta talaga sa langit. *[laughter]*

Kay kung ako 'yung kunin ng Diyos, ano mang kasalanan niya, babae siguro o ano diyan, sabihin ko na lang kay Peter, "Pedro, buksan mo na 'yang gate diyan."

P***** j** si Pedro, 'yung manok niya hanggang ngayon, hindi namatay *[laughter]* hindi naman nadagdagan. *[laughter]* Inisip ko lang kung sinong maglilinis doon sa gate na puro iti na 'yung manok niya. *[laughter]*

Well ako, meron rin ako, long, long before. Wala, 'yung una pa, Mamasapano before kasi alam ko eh. Matagal ako sa gobyerno, 23 years akong mayor so every time may pulis mamatay sa Davao, akin talaga 'yan, lalo na in the line of duty, akin 'yan. Akin talaga 'yan. In addition to all, akin 'yan. Ganon 'yan si Inday ngayon, 'yung anak ko na mayor. So alam ko kung paano magdala ng itong masasakit na pangyayari sa buhay.

Ngayong Presidente ako, sabi ko sa Gabinete, I need 50 billion na maiwan ko sa inyo para lang ito sa mga anak ninyo, edukasyon, wala nang iba. Pagkain, nandiyan na 'yan. But to make sure

na 'yung mga anak niyo makapag-aral, re-raise ako ng 50 billion trust fund. *[applause]* Hindi niyo na mauubos 'yan.

At sa awa ng Diyos, kakadasal ko, would you believe it? May 20 billion na kaagad ako. Hindi, 'yung iba ihati ko --- oo, ihati ko sa pabahay.

Sa Davao ho meron ang Army, ang pulis, ang military, meron silang 1,000 units.

At sinabi ko doon, bantayan ninyo kay baka nakawin na naman ng Kadamay 'yan. *[laughter]* Naghahanap ng damay. *[laughter]*

Alam mo, 'yung rally kagabi pinuntahan ko talaga sila kasi sabi ng mga security ko doon sa Congress, minumura daw ako. P***** --- pinuntahan ko sila. Sabi ko, "ano? Tapos kayo nga 'yung..."

Ito ngayon, mga Kadamay, itong mga Left, you are almost anarchists. 'Yung para sa inyo wala nang batas, basta't na lang inaagaw ninyo kung --- as if walang gobyerno, walang nagko-control.

Ngayon, huwag ninyo akong pilitin. Ayaw ko ng masakit. Huwag ninyong --- 'yung mga additional... Kasi ako meron rin akong 1,000 units para sa mga sundalo. 'Yung kay Inday, 'yung mga sa pang --- sa mga mahirap.

Ito naman kasali niya si Ramon Ang. Hindi man nagbawal si Ramon Ang sabihin ko 'yung pangalan niya. Itong akin sa NHA talaga, para ito sa mga sundalo.

Ngayon itong mga Kadamay, alam ninyo 'yan. Huwag ninyong ulitin ang ginawa ninyo. Nagwa-warning ako sa inyo. Kung ulitin ninyo 'yan at pipilitin niyong papasok, ang order ko talaga, paalisin kayo sa pwersa. Either batutahin kayo o 'pag lumaban kayo, ipagbabaril ko kayo. Huwag ninyong gamitin 'yang pagka-pobre ninyo to create chaos.

Maghintay kayo kung magkapera ako, gagawan ko kayong lahat. Lalo na itong mga mayaman na hindi nagbabayad, 'yung mga lupa nasa kanila. I will get those properties and money from them at 'yan ang gagawain ko.

'Pag nakuha ko 'yung Mile Long sa pag-aari ng mga Prieto sa Inquirer, 'yan ipagbili ko, lahat ibuhos ko sa bahay ninyo. Pero huwag kayong mauna *[applause]* Huwag kayong magpa-ano na kayo mahirap.

Alam ko mahirap. Wala tayong pera mag-imprenta para maibigay ko at itayo ninyo ng bahay. Huwag ninyong gawain 'yan simula ngayon kasi ako galit rin sa inyo.

Galit na ako kasi gusto ninyo akong kausapin pero inaambush naman ninyo ako. Eh anong klase?

Tapos you claim ignorance. Gusto ninyo akong kausapin, peace talks-peace talks, kung ano-anu-ano diyan. Kalaki ko pang gasto pagpapakain sa inyo, p**** i** kayo. *[laughter]* Every time na mag-usap tayo, gastos ko. L****.

Huwag ninyong gawain sa akin 'yan. Ayaw ninyong makipag-usap ng --- ayaw ko na. Simula ngayon, no more talks. I will prepare government. Lahat ng pera, gagastusin ko muna sa military, wala na muna 'yang ano. Sila ang unahin ko.

Alam mo bakit? Kasi 'pag hindi ko ginawang matatag at matibay na militar pati pulis, babagsak itong bayan na ito sa kalokohan ninyo.

Kaya hindi ako magdadalawang-isip 'pag nandiyan kayo, nagwawala kayo, nagnanakaw, mag-demonstrate, magsira, que se joda.

Kung saan ako ilagay ng Panginoong Diyos, I don't give a s***. Sabihin ko talaga, "Barilin mo para matuto tayong lahat magsunod ng batas."

Wala na eh. Kasi kayo, mag-demonstrate, magtapon ng bato --- sige, subukan mo. Ipabaril ko kayo. Eh ano ngayon kung magpunta ako sa impiyerno. Bakit kayo hindi? T*** --- Ipagpatuloy natin ang laban doon, mga l**** kayo. T*** i**.

And to... Itong Maute, wala tayong areglo dito, walang usapan, not even a whisper. Hindi ako makikinig sa inyo and we will not stop fighting.

Hindi na ako pwedeng maghinto ngayon. Marami na akong patay na sundalo, marami na 'yung walang tatay pati asawa. Hindi ako... Magdagdag pa ako ng isang-libo diyan pero basta gusto ko, patay kayong lahat. Fair is fair. Patay kami, patay kayo.

Kaya galingan na ninyo. Talagang tatapusin ko kayo lahat --- to the last man.

Ngayon, kayong mga NPA, sinimulan ninyo itong giyera na ito 50 years ago.

Sison, tumanda ka na lang diyan, ayaw mo pang admitahin na may sakit ka. Napaka-bakakon mo. *[laughter]*

Kaya nga pinapaalis na kayo sa Norway. Alam mo 'yung Norway, 'yung partido ngayon na humawak ng gobyerno, matatalo. Ang issue dahil sa gastos na pinatira kayo doon at 'yung ospital mo, wala kang bayad-bayad. Maawa ka naman sa Norwegian government, magpakamatay ka na lang. T*** i**** 'yan. *[laughter]*

Eh hindi talagang nagmumura ako, hindi ko mapigilan. 'Yun man ang turo --- hindi nanay at tatay ko, 'yung tiyuhin ko sigurong g*** *[laughter]*, lasinggero. Sabihin, "ito na 'yan kung paano magsalita kung galit ka."

'Yung NDF. Sabihin mo bully. Bully ako? P***** i**, totoo, bully talaga ako. Sinong hindi... Pagka kalaban kita, you are an enemy of the state, bubulihin (bully) kita. Bu-b*** s***** talaga kita.

Kakausapin ko kayo nandito sa Malacañang first time, nakapasok kayo dito, ipinasyal ko pa kayo, naghanda pa ng pagkain diyan. Itong mga g*** na 'to, bakit hindi niyo nilason? *[laughter]* Tapos na siguro 'yung problema ko. *[applause]*

Totoo. For the first time, at no other time 'yan silang lahat pumasok dito. Lahat pati 'yung mga nasa itaas.

Noong panahong bago ako Mayor kasi gusto ko nga na areglo, sabi ko, "Sige, pasok na." Eh itong mga sundalo, nagdududa naman. "Itong Presidente natin. Ano kaya, mag-coup d'etat --- ? Mukhang hindi 'to atin." *[laughter]*

Buti't na lang kilala ko si Lorenzana. Secretary Lorenzana was once upon a time a soldier. He's a general. But when I was Mayor many, many years ago, Major or Col --- Lieutenant Colonel, he brought the --- a contingent of the Scout Rangers, Second Ranger Battalion to Davao. Ako 'yung Mayor. So kilala niya ako. Nandoon kami ng... I forgot the place.

Na 'yung mga NPA, nasa kabila, tapos gusto akong kausapin. Nandiyan 'yang si Secretary Lorenzana. Sabi ko, "Sige. Usap man lang kaya?" Sabi ko, "Sige." 'Di 'yung pinag... 'yung baruto na... Si Secretary Lorenzana, hindi pumayag. Sabi niya, "Huwag kang pumunta doon."

Sabi ko... Akala ko concerned masyado siya sa buhay ko. "Huwag kang punta doon. T***i**, delikado." Sabi ko, "Bakit ba? Eh baka gusto lang naman makipag-usap." Hindi, ako, hindi ako papayag. "T***i**, delikado." Sabi ko, "Anong delikado?" 'Yun pala, ibig sabihin niya delikado ma-demote siya kung mamatay ako. *[laughter]*

Biro mo nandiyan ka sa harap ko, eh tatawid ako ng Doming... Dominga? Dominga, oo. Eh may river doon, itong mga kulokoy na NPA, kaibigan ko man 'yan sila. Pero sabi niya, "Mamatay ka man, balik ka na lang ng ibang araw kay ipadala ko 'yung deputy ko para kung luglugin ka doon, at least..."

Sabi niya, "Malapit na akong maging General, p****i**." *[laughter]* Sabi niya, "Huwag, delikado." Sabi ko... isip-isip ko, ano pala --- delikado pala sa kanya ma-demote. *[laughter]* Biro mo balik na naman siyang pagka-major. Ngayon, naintindihan ko na ang tao. Hindi, biro lang 'yun. *[laughter]*

So ito, meron akong promise sa inyo. May nakuha na ako na... We would like to thank Dominguez, Secretary of Finance for being so resourceful. Meron na akong P20 billion. So in the fullness of God's time, 'pag pumayag si Allah mabuhay ako... May four years pa naman ako. Maka-raise pa ako ng P30 billion. Hindi ho, P50 billion. So may 20 na ako, kailangan ko na lang ng 30.

'Pag wala, eh 'di nakawin ko na lang ang Central Bank. *[laughter]* Yung ibang mga diktador sa ibang --- ganun man. Hinihirit talaga lahat ng mga g***.

So, may iiwan ako sa inyo. Pero nandiyan na 'yang 20. 'Yan, para lang sa edukasyon ha. Total, sobra-sobra na 'yung --- may programa rin ang... Kasi ang ano, hanggang four years lang. Kung may kursunada sa inyo, kung may utak, makapag-aral ng UST, La Salle. Hindi ko inaano 'yung --- 'yung mga eskwelahan na may magagandang kurso.

'Yun ang gastusan ng... It will be administered by... Hindi ko ibigay sa ano 'yan. Kung maaari, Central Bank na lang ang mag-foundation niyan.

So 'yang dibidendo niyan, sa 50 billion, hindi na ninyo mauubos 'yan. Ngayon, 'yun lang 'yan sa mga bata na gustong mag-aral. 'Pag tignan doon ang grade, kagaya ko noon, 75, 72, 71... *[laughter]* Eh sabihin mo na lang, "Bata, diyan ka na lang sa kanto. Huwag ka na lang mag-droga kasi..."

'Yan isa pa 'yang droga na 'yan. Tatapusin ko talaga 'yan, tignan mo. Tatapusin ko 'yan. Either maubos ang droga o maubos 'yung mga durugista. 'Yan ang pangako ko sa Human Rights. *[laughter and applause]*

Huwag ninyo akong takut-takutin diyan sa trabaho ko. 'Di ako... Ang... Ako ang Presidente, tapos hindi ko kaya, ibigay ko na sa militar ang trabaho ko. 'Pag panahon na parang takot na akong mamatay, ayaw ko na magtrabaho, tamad na, eh 'di tawagin ko na lang sila. Maglinya sila dito. Sila, 'yang may uniporme.

Taas kamay. "Kami, ang bagong miyembro ng junta. Militar sa gobyerno ngayon." "Sige, bahala na kayo. Solve the problem." Ngayon, sila ang i-firing squad mo kung walang magawa. I will hand it to somebody else. Kung hindi ko kaya 'to.

So 'yan ang promise ko sa inyo. May 20 billion na 'yan. Standby na 'yan diyan. Standby na 'yan. Para na 'yan sa edukasyon ng lahat ng anak ng sundalo o pulis. So wala na kayong problema sa edukasyon.*[applause]*

May away pa sa Marawi pero patapos na 'yan. Patapos na. Magdasal lang kayo. Pray to Allah and pray to God na patapos na 'to. Sana wala nang --- patapos na.

At magbalik siguro ako doon bago matapos. Ayoko 'yung magpunta doon ng gaya ng ibang leader 'yung nagsisigawan na. Tapos na ang giyera. Gusto kong pumunta doon na nakikiramay pa rin ako sa hirap nila. I'll go there but maybe...

Sa lahat ng ospital, pati kami sa gobyerno, nag-aaway kami ngayon dahil nga itong procurement law. Itong mga equipment sa ospital na binili ko last year, hanggang ngayon, hindi pa na-deliver. Kakatapos lang ng bidding.

Kaya ako pumutok. I was there July, pagka-Presidente ko, June 30... June 30. July, pumunta na ako ng AFP Medical Center. Tanung-tanong na ako, wala silang ganito, wala ganon. Kami ni General Esperon, General Lorenzana. Nung nalaman ko na wala pa talagang... Talagang pumutok ako. Nagpa-piyak-piyak ako.

'Yan ang ano ko sa gobyerno. Kaya nung sa SONA, sinabi ko, "Hoy kayong mga COA, huwag kayong... huwag ninyong pahabaan ng ano..."

Kaya ngayon sabi ko, 15 days. Pagbili niyan, deliver kaagad, bayad. Basta may bidding. 'Yang TRO-TRO na 'yan. Sabihin ko, "Huwag kayong maniwala diyan." I... I would like to address myself to the courts. Ayaw ko ng away sa judiciary. 'Pag may bidding at ang bidding mahusay, wala namang record na pinapatay o hino-holdup doon, dumaan ang bidding, wala na kayong pakialam.

Para mabili na... Whatever. Whatever. Medisina, equipment. Basta nandiyan 'yung bidding at may certification. Kaya ang gusto ko, kayo mismo ang nandoon. Every bidding, kayong mga taga-COA doon kasi mag-TRO ang korte, hindi na ko maniwala. Sabihin ko talaga, "Huwag kayong maniwala diyan sa korte, kundi walang katapusan itong p*****j**, itong gobyernong 'to."

Biro mo, one year after, pati 'yung... Mabuti't na lang hindi ako ang commander... Ako ang Commander? Mag-coup d'etat tayo. L****.

Huwag kayong mag... Basta, any judge na mag-TRO either puntahan kita sa opisina mo and explain to me why, if I am not satisfied with your explanation, may problema tayo, adre. We have a problem. And if there is no problem, I will create a problem for all of us. Okay 'yan?

Hindi na po ako magtagal. May pagkain? *[laughter]* Walang lason 'yan. *[laughter]* Hindi kayo kalaban ng gobyerno.

Salamat sa pagdalaw ninyo dito. I said, I will comply with my promise that will ensure the education of your children. Walang problema. *[applause]*

Maraming salamat po.

---END---